

FORUM 1-2Q 2016

RAPORT Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU

RACHUNEK OD PAŃSTWA 2015

WIĘCEJ >10

KONKURS NA KOMIKS EKONOMICZNY

WIĘCEJ >11

WIOSENNA SZKOŁA LESZKA BALCEROWICZA

WIĘCEJ >8

Jak Edison zastąpił papieża

Z prof. Deirdre
N. McCloskey
rozmawia
Jakub
Kapiszewski

WIĘCEJ >4

FREE MARKET ROAD SHOW 2016

WIĘCEJ >6

TYTUŁEM WSTĘPU

PROF. LESZEK BALCZEROWICZ
PRZEWODNICZĄCY RADY FUNDACJI FOR

Wszyscy wiemy, jak ogromny wkład wnieśli Włosi do światowej kultury. Mniej znane są ich osiągnięcia w nauce, a w tym w tej jej części, która odnosi się do jednostki i społeczeństwa w ich rozmaitych wymiarach. A tymczasem i w tej sferze świat wiele zawdzięcza wybitnym mieszkańcom Półwyspu Apenińskiego.

Dla przykładu chciałbym tylko wymienić: Nicola Machiavellego – trzeźwego analityka polityki; Vilfreda Parete – jednego z klasyków nowoczesnej ekonomii, ale i socjologa; Gaetana Moscę – prawnika, socjologa, politologa i historyka, który utworzył termin „klasa polityczna”; Luigię Einaudiego – wybitnego liberalnego myśliciela i prezydenta Republiki Włoskiej w latach 1948–1955.

Do tego grona należy również Bruno Leoni, jak przystało na wybitnego Włocha, postać renesansowa. Był przedsiębiorcą, praktykującym adwokatem, profesorem teorii państwa i prawa na Uniwersytecie w Pawii, wziętym publicystą, wykładowcą na wielu zagranicznych uniwersytetach. Zajmował się węzłowymi problemami życia państwa i społeczeństwa, nie przejmując się akademickimi podziałami w ramach dyscyplin. W jego pracach, włącznie z niniejszą książką, Czytelnik znajduje wnikliwe i niekiedy zaskakujące odniesienia do filozofii politycznej, historii, ekonomii, prawa, socjologii, językoznawstwa.

Bruno Leoni zajmował bardzo jasną pozycję: reprezentował klasyczny liberalizm, czyli prąd myślowy i polityczny, który szczególnie nacisk kładzie na wolność jednostki i z tej perspektywy analizuje rozmaite ustroje polityczno-gospodarcze. U Leoniego, podobnie jak i u innych wybitnych liberałów, nie mamy do czynienia z ciasną doktryną, lecz ze stanowiskiem wywodzonym z ogromnej wiedzy i starannej analizy porównawczej.

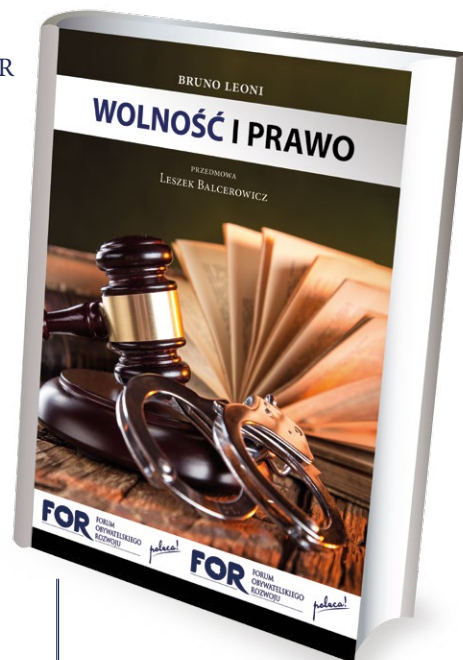
Widać to wyraźnie w niniejszej książce, w której autor porusza kilka fundamentalnych zagadnień z zakresu państwa, prawa i społeczeństwa.

Jednym z nich jest pytanie, skąd się bierze prawo. Dominujące współcześnie poglądy głoszą, że: (1) jest ono z natury i (2) powinno

być dziełem legislatorów, czyli polityków zasiadających w parlamencie. Autor kwestionuje obydwaj poglądy. Odnośnie do pierwszego pokazuje, że aż do XIX wieku prawo było w dużej mierze wynikiem długiego, kumulatywnego procesu, w którym uczestniczyli sędziowie i inni juryści. Dotyczyło to m.in. prawa rzymskiego. Wielkie kodyfikacje, włącznie z kodeksem Justyniana (a także XIX-wiecznymi kodeksami), były uporządkowaniem prawa powstałego wcześniej w wyniku rozstrzygnięć i analiz specjalistów. Przejście do legislacji, czyli praw tworzonych przez polityków, rozpoczęło się w XIX wieku i później przyspieszyło, tak że legislacja jest współcześnie traktowana jako jedyny sposób tworzenia ustaw. Autor pokazuje w pracy wydanej w 1961 roku, do jakiej lawiny i zmienności prawa to doprowadziło. Z kolei zmienność prawa, a także jego mętność i wewnętrzne sprzeczności obniżają poziom praworządności w państwie. O tym również można przeczytać w niniejszej książce. A warto to zrobić, bo we współczesnej Polsce mamy wielkie problemy ze stabilnością i precyzją prawa oraz – co się z tym wiąże – z poziomem rządów prawa.

W książce Leoniego znajdujemy wnikliwą analizę porównawczą decyzji podejmowanych na wolnym rynku oraz rozstrzygnięć w procesach kolektywnego decydowania, włącznie z demokratycznym głosowaniem. Autor podkreśla, nawiązując do wczesnych prac Jamesa Buchanana, późniejszego laureata Nagrody Nobla, że umowy zawierane na wolnym rynku są oparte na dobrowolności, jednak tylko w małych grupach można dojść do decyzji wyrażających konsensus. W większych zbiorowościach głosowanie prowadzi z reguły do decyzji, z którymi nie zgadza się jakaś grupa ludzi. Autor oczywiście nie wyprowadza z tego wniosku, że należy znieść demokrację, lecz że trzeba ograniczyć sferę podlegającą kolektywnym decyzjom.

W książce Brunona Leoniego znajdujemy też subtelne analizy języka. Autor demaskuje m.in. manipulacje dotyczące słów „wolność” i „przymus”. Pokazuje, jak w XIX wieku w wypowiedziach niektórych filozofów katolickich i wszelkich niemal działaczy socjalistycznych kojarzono słowo „przymus” z własnością prywatną i, w efekcie, w imię wolności (!) domagano się zniesienia tego podstawowego prawa

Książka ukazała się nakładem Wydawnictwa Nieoczywiste w ramach cyklu FOR Poleca.

Promocji książki towarzyszyły wykłady otwarte dyrektora Instytutu Brunona Leoniego Alberta Mingardiego, które odbyły się w Warszawie i w Poznaniu

człowieka. Tam, gdzie się to stało: w ZSRR, dawnym sowieckim bloku i w Chinach za Mao, zapanował despotyzm i zacofanie. Pokazuje to, jak tragiczne w skutkach są kolektywistyczne ideologie, które blokują rozum, uruchamiając silne emocje, na czele z nienawiścią do wybranych przez wodzów wrogów.

Bruno Leoni sądzi – i jestem z nim w tym zgodny – że należy zabiegać o opinię publiczną, tak aby jak największa jej część opierała się takim wpływom, broniąc indywidualnych wolności i państwa prawa.

Gorąco zachęcam Czytelników do poznania tej ważnej i znakomicie napisanej książki.

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce „FORum” – publikację naszej Fundacji, która zastąpi tradycyjny raport z bieżącej działalności. Chcemy, by mogli Państwo się zapoznać z naszymi działaniami, ale również szerzej z ideą, która leży u podstaw naszego funkcjonowania. Będziemy zapraszać na nasze łamy wypowiedzi naszych ekspertów, jak również osób piszących na Blogu Obywatelskiego Rozwoju. Chcemy tym samym zachęcić Państwa do wspólnej aktywności z FOR: organizowania spotkań z naszymi ekspertami, pisanie własnych tekstów, a także do wsparcia finansowego.

Ponadto chcemy informować Państwa o planach na najbliższe miesiące związanych z pracą analityczną, jak również różnymi wydarzeniami organizowanymi przez Fundację.

Pierwsza połowa roku była bardzo intensywna: nasi eksperci kilkanaście razy w tygodniu gościli i cytowani byli w największych polskich mediach w kontekście bieżących propozycji rządu oraz naszych własnych analiz, zorganizowaliśmy Wiosenną Szkołę Leszka Balcerowicza, międzynarodową konferencję Free Market Road Show, a także zakończyliśmy VII edycję projektu Komiksy Ekonomiczne.

Zachęcamy do lektury „FORum” i wsparcia FOR-u, a za współpracę w pierwszej połowie tego roku serdecznie wszystkim Współpracownikom, Darczyńcom i Sympatykom dziękujemy.

Agata Stremecka,
prezes zarządu Fundacji FOR

FOR W MEDIACH

”

Przed wszystkim powinniśmy oszczędzać, a nie zwiększać koszty i wprowadzać nowe podatki. Nakładanie na wybrane sektory kolejnych opłat tworzy dodatkową biurokrację oraz bije w wydajność gospodarki, gdy rząd sztucznie próbuje zmniejszać lub zwiększać rentowność poszczególnych branż. Podatek od przychodów w handlu, poza kosztami administracyjnymi, będzie zachęcał do dzielenia sklepów na mniejsze i karał największe, często najwydajniejsze sieci handlowe.

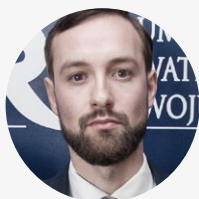
ALEKSANDER ŁASZEK O PODATKU OD HANDLU, MONEY.PL (25.01.2016)

”

W Polsce to wciąż politycy wywierają za duży wpływ na gospodarkę, największy wśród krajów OECD. W co trzeciej z 50 największych firm Skarb Państwa ma udziały zapewniające mu kontrolę. W tych firmach pracuje ponad 400 tys. ludzi, a w całym sektorze publicznym ok. jednej czwartej zatrudnionych w naszym kraju. Premier Morawiecki mówi o pożegnaniu z neoliberalizmem, ale to, co proponuje, to pożeganie ze wzrostem gospodarczym. Interwencjonizm państwowy, zamiast uchronić Polskę od pułapki umiarkowanego dochodu, może zepchnąć ją w pułapkę niskiego dochodu.

ANDRZEJ RZOŃCA O PUŁAPCE NISKIEGO DOCHODU, RZECZPOSPOLITA (14.06.2016)

”

W 2015 r. sektor górniczy miał prawie 2 mld zł straty. To fatalny wynik, którego nie da się utrzymać w kolejnych latach, bo podatnicy nie są w stanie płacić tak wiele na pokrycie strat w górnictwie. Straty wynikają z braku odważnych reform, to są koszty zaniechań rządu PO-PSL, ale ówczesna opozycja też nie wspierała restrukturyzacji górnictwa. W ten sposób obecny rząd ma ten sam kłopot co poprzedni.

MAREK TATAŁA O SYTUACJI W GÓRNICTWIE, MARKETNEWS (11.02.2016)

”

Ustawa o obrocie ziemią w wersji proponowanej przez Prawo i Sprawiedliwość doprowadzi do sporych spadków cen w Polsce. To wcale nie jest dobra informacja – rolnicze majątki uszczuplą się, a o nowe grunty wcale nie będzie tak łatwo.

RAFAŁ TRZECIAKOWSKI O USTAWIE O OBROTCIE ZIEMIĄ, WP.PL (15.03.2016)

JAK EDISON ZASTĄPIŁ PAPIEŻA

z PROF. DEIRDRE N. McCLOSKEY ROZMAWIA JAKUB KAPISZEWSKI

DLACZEGO EKONOMIA NIE POTRAFI WYTŁUMACZYĆ WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA?

Ponieważ zajmuje się głównie wydajnością, a w ciągu ostatnich dwóch stuleci kwitła wynalazczość – zarówno w odniesieniu do maszyn, jak i instytucji. A wynalazczość to nie to samo co wydajność.

ALE PRZECIEŻ TE NOWE MASZYNY I NOWE INSTYTUCJE POZWOLIŁY NAM NA NIESŁYCHANE ZWIĘKSZENIE WYDAJNOŚCI.

Z ekonomicznego punktu widzenia to terminologiczne nieporozumienie, bo wydajność to możliwe najlepsze działanie przy danych środkach i danej technologii. To dobrze, że ludzie dbają o wydajność, ale może ona stanowić jedynie kontekst dla innowacyjnego społeczeństwa. Wydajność to nie to samo co wynalazienie oświetlenia elektrycznego, taniej metody produkcji stali czy współczesnego uniwersytetu, co nastąpiło w 1810 r. wraz z założeniem Uniwersytetu Humboldta w Berlinie. Od tego momentu uniwersytet stał się instytucją poświęconą postępowi nauki, wcześniej bowiem uczelnie działały jak szkoły zawodowe i kształciły prawników, lekarzy czy teologów. W XIX w. nastąpił ogromny skok w pomysłowości. Uczeń różnie nazywają to zjawisko. Ja nazywam je „ulepsze-

niami sprawdzonymi przez handel”, aby uniknąć słowa „innowacja”. Wpadnięcie na pomysł, nawet niezbyt mądry, nie jest trudne, dlatego pomysły muszą być przetestowane przez ludzi, którzy byłiby chętni do ich kupienia.

CO WIĘC TAKIEGO STAŁO SIĘ POD KONIEC XVIII W.? CO URUCHOMIŁO TEN NAGŁY SKOK POMYSŁOWOŚCI?

Dotychczasowe wyjaśnienia: poprawa wydajności, akumulacja kapitału, zmiany instytucjonalne – nie w pełni tłumaczą ten fenomen. Są niewystarczające. Historycznie było przecież wiele różnych miejsc, w których doszło do akumulacji kapitału. Albo spójrzmy na węgiel: w Chinach używa się go od trzech tysięcy lat, ale to nie tam doszło do rewolucji przemysłowej czy do następującego po niej „wielkiego wzbogacenia”. Dlaczego staliśmy się pomysłowi na niespotykaną dotychczas skalę? Moja odpowiedź brzmi: liberalizm. To jest to połączenie ze współczesnością. Co rozumiem pod tym pojęciem? Równość wobec prawa oraz równość godności społecznej. Poza nimi nie potrzeba nic więcej. Dawniej mieliśmy do czynienia z hierarchią. Pańscy i moi przodkowie byli chłopami, a nad sobą mieli szlachtę i duchowieństwo. Ta struktura powoli zanikała. A przecież do połowy XIX w. w Stanach Zjednoczonych mieliśmy niewolnictwo, prawa wyborcze kobietom przyznano jeszcze później...

PANI ZDANIEM SPŁASZCZENIU STRUKTURY SPOŁECZNEJ TOWARZYSZYŁA INNA ZMIANA. LUDZIE NAGLE ZACZĘLI PATRYĆ Z PODZIWEM NA WYNALAZCÓW. ALE PODZIWIW JEST TEŻ MOŻLIWY W ZHIERARCHIZOWANYM SPOŁECZEŃSTWIE. PODZIWIAŁO SIĘ RODZINĘ KRÓLEWSKĄ, MAGNATERIĘ, DUCHOWNYCH.

Tak, ale w zhierarchizowanym społeczeństwie ludzie podziwiają nie tych ludzi, co trzeba. Zamiast podziwiać Henry’go Forda, patrzyli na króla i księży. Nie patrzyli we właściwym kierunku. Nazywam to „kontraktem burżuazyjnym”: pozwólcie mi, przedstawicielowi burżuazji, opracować sprawdzone przez rynek ulepszenie, a dzięki temu uczynię was bogatymi. Innymi słowy: podziwiając króla, chłop wiedział, że patrzy na kogoś z zupełnie innej klasy, że nigdy nie będzie taki jak on.

CZY MOŻEMY ZARYZYKOWAĆ STWIERDZENIE, ŻE TE DWIE RZECZY SĄ W JAKIŚ SPOŚÓB NIEROZŁĄCZNE – PODZIWIW I WIARA W TO, ŻE KTÓREGOŚ DNIA TEŻ MOGĘ TAKI BYĆ?

Dokładnie. To przekonanie zostało zasiane w ludziach na skutek wydarzeń historycznych, które miały miejsce na Starym Kontynencie, począwszy od XVI w. Uwierzyliśmy, że możemy próbować, podejmować ryzyko. Brytyjczycy mają takie powiedzenie: have a go. Spróbuj. Zaryzykuj. I ma pan rację, mówiąc, że to ma wiele wspólnego z poczuciem wiary w siebie. W wielu krajach rozwiniętych, w tym w USA, problemem jest to, że dzieci z rodzin robotniczych nie uważają, że powinny iść na uniwersytet. Tymczasem jeśli kiedyś dorastało się w rodzinie z klasy średniej, to trzeba było pójść na uczelnię.

JAKIE WYDARZENIA Z XVI W. UWAŻA PANI ZA KLUCZOWE DLA TEGO CAŁEGO PROCESU?

Seria wypadków, które sprawiły, że Europejczycy – a konkretnie mieszkańcy północno-zachodniej części Starego Kontynentu – zrobili się bardzo śmiali i odważni, uwierzyli, że mogą spróbować. Jednym z tych zdarzeń była reformacja, ale jej wpływ nie był taki, jak widzieli to Karol Marks czy Max Weber – nie chodzi o zmianę psychologiczną. Ważniejsza była zmiana socjologiczna, a konkretnie kwestia struktur i zarządzania Kościołem, co uwidoczniło się zwłaszcza w przypadku radykalnych ruchów reformacyjnych. Anabaptyści wybierali duchownych spośród siebie, a kwakrzy w ogóle z nich zrezygnowali. To sprawiło, że ludzie stali się odważni – że mogli wziąć życie duchowe w swoje ręce. Na reformację nałożyły się też kilka udanych rewolucji, takich jak bunt Holendrów przeciw Hiszpanii czy wojna domowa w Wielkiej Brytanii w latach 40. XVII w. To wtedy na Wyspach pojawili się zwolennicy równości społecznej, lewellerzy. Pod ich wpływem ludzie pomyśleli, że mogą samodzielnie kierować swoim życiem.

PRZED CYWILIZACJĄ EUROPEJSKĄ BYŁO WIELE INNYCH, BARDZIEJ ZAAWANSOWANYCH. DLACZEGO TAM NIE DOSZŁO DO PROCESÓW, O KTÓRYCH TUTAJ MÓWIMY?

Chiny do XVI w., a nawet XVII w., dysponowały najbardziej zaawansowaną technologią. Były także największym obszarem wolnego handlu na świecie, podczas gdy w Europie przez jedną rzekę, Ren, przebiegało chyba z 30 różnych granic. Chiny miały świetny system prawny. Wydaje mi się, że przyczynami były konserwatyzm, opresyjność państwa, a także duży stopień centralizacji. Jeszcze lepszym przykładem jest Japonia. W okresie Edo, czyli od 1603 r. do 1868 r., Kraj Kwitnącej Wiśni to było komercyjne społeczeństwo, w którym odsetek ludzi potrafiących czytać był wyższy niż w ówczesnej Anglii, a sztuka i rzemiosło stały na wysokim poziomie. Ale reżim zabronił korzystania z kół. To dlatego na słynnych grafikach „100 znanych scen z Edo” z połowy XIX w. nie zobaczymy ani jednego powozu. Widać konie, na których wożono towary, ale wozów nie ma.

WIĘC KONKLUZJA BYŁABY TAKA, ŻE W AZJI TO INSTYTUCJE ZABIŁY INNOWACYJNOŚĆ.

Przeregulowanie to zagrożenie dla współczesnego świata. W 20 stanach USA wymagane jest ukończenie 2-letniego kursu, jeśli chce się pleść włosy w taki sposób, jak robią to Afroamerykanki. Ta stara sztuka wywodzi się z Afryki, ale żeby uprawiać ją w USA, potrzebny jest kurs.

POSTAWA, KTÓRĄ TU PANI OPISUJE, PRZYPOMINA MI WYPOWIEDZ SENATORA MARCA RUBIO Z 2011 R. „NIGDY NIE BYLIŚMY NARODEM LUDZI, KTÓRYM SIĘ UDAŁO I KTÓRYM SIĘ NIE UDAŁO. JESTEŚMY NARODEM LUDZI, KTÓRYM SIĘ UDAŁO I KTÓRYM NIEBAWEM SIĘ UDA”. TO PRZEKONANIE JEST CHARAKTERYSTYCZNE DLA AMERYKI, ALE NIE MA PANI POCZUCIA, ŻE LEKKO SIĘ ZDEAKTUALIZOWAŁO?

Publicyści ostatnio bardzo dużo mówią o nierównościach. Niestety, popełniają błąd, bo problemem jest ubóstwo, a nie nierówności społeczne. Jako liberał chcę podciągnąć tych ludzi. Nazywam siebie chrześcijańską libertarianką. To znaczy, że jako zamożna osoba uznaję odpowiedzialność za biednych i nawet jestem gotowa przyjąć obciążenia podatkowe na ten cel. Nie chcę płacić podatków, by subsydiować farmerów czy finansować inwazję na Irak, ale jestem w stanie płacić za to, żeby ktoś z biednej rodziny poszedł do prywatnej szkoły.

DEBATA PUBLICZNA KONCENTRUJE SIĘ NA ZŁYCH RZECZACH. NIE CHODZI O TO, ŻEBY PRZYCIĄGNĄĆ DO SIEBIE EKSTREMA NA SKALI ZAROBKOWEJ, ALE – ZOSTAWIAJĄC W SPOKOJU TYCH NA JEDNYM KOŃCU – NIEJAKO PODCIĄGNĄĆ DO GÓRY TYCH NA DRUGIM.

Gdyby prawdą było to, co głosił Marks, że wywłaszczenie wywłasczycieli uratowałoby biednych, powiesiłabym bankierów na latarniach. Weźmy Liliane Bettencourt, najbogatszą kobietę na świecie, dziedziczkę kosmetycznej fortuny L’Oreala. Nie mam zielonego pojęcia, ile ona może mieć zamków czy jachtów. Ja mam zegarek za 80 zielonych, jej pewnie kosztował 80 tys. Chociaż ma własną fundację, podobnie jak Ford czy Carnegie, przeznaczyła na nią ledwie 0,005 proc. majątku. Niemniej jednak zabranie całego jej majątku i rozdanie go biednym wcale by tym drugim nie pomogło. Przede wszystkim dlatego, że zrobimy to tylko raz. To właśnie staram się wytłumaczyć w książkach. Współczesny wzrost gospodarczy to olbrzymia maszyna.

MÓWI PANI O KIJU DO HOKEJA: WYKRESIE PRZECIĘTNEGO DZIENNEGO DOCHODU, KTÓRY PRZEZ DŁUGI CZAS JEST PŁASKI I NAGLE WZBIJA SIĘ DO GÓRY.

I nie ma widocznego limitu dla tej wartości, zwłaszcza biorąc pod uwagę, ile krajów na świecie wciąż czeka, aby zacząć wspinaczkę wzdłuż końcowej części kija.

WIELU MŁODYCH LUDZI W EUROPIE NIE WIERZY JEDNAK W TO, ŻE SKOŃCZĄ NA KOŃCU KIJĄ OD HOKEJA, ŻE IM SIĘ UDA. PRZEKONANIE TO JEST MOCNO UGRUNTOWANE CHOCIAŻBY W STATYSTYKACH DOTYCZĄCYCH BEZROBOCIA...

No tak, ale skąd się bierze bezrobocie? Z regulacji. Nieelastycznego prawa pracy. Grupa prawników usiadła kiedyś i zaczęła się zastanawiać, jak polepszyć ludziom życie. Wymyśleli więc prawo, zgodnie z którym pracownika nie można zwolnić, bez względu na to, jak jest niekompetentny.

Wymyśleli również prawo ustanawiające wysoką płacę minimalną. Jestem za dochodem podstawowym, lecz przeciw płacy minimalnej. Wymyśleli tych praw tyle, że młodzi nie mogą znaleźć pracy. Bo jeśli kogoś nie można zwolnić, to przedsiębiorca dwa razy się zastanowi, zanim go zatrudni. W Republice Południowej Afryki wielu młodych ludzi znajduje się poza rynkiem pracy, ponieważ ich umiejętności nie są warte tyle co płaca minimalna – przynajmniej na początku kariery zawodowej. Z kolei kiedy wprowadzano ją w Stanach około stu lat temu, w gazetach można było przeczytać teksty publicystów i ekonomistów argumentujących, że przysłuży się ona niedopuszczeniu do rynku pracy imigrantów, czarnoskórych i kobiet. Dzięki wysokiej płacy minimalnej pracę mogli otrzymać tylko biali robotnicy.

PENSJA MINIMALNA FUNKCJONUJE JEDNAK W WIELU KRAJACH, KTÓRE MAJĄ CAŁKIEM NIEZŁĄ SYTUACJĘ NA RYNKU PRACY.

Tu nie chodzi tylko o płacę minimalną. Chodzi o każdą formę ochrony miejsc pracy. Zakaz zwalniania bez podania powodu – bo ktoś jest czarnoskóry, bo jest transgenderowy, bo jest młody – brźmi bardzo rozsądnie. Problem polega na tym, że kiedy nie pozwala się podejmować przedsiębiorcom decyzji w kwestii tego, kogo mogą zatrudnić, a kogo zwolnić, efektem jest gigantyczne bezrobocie młodych. Dwa lata temu podczas Free Market Roadshow w Salonikach zjawilo się około tysiąca młodych ludzi. Oni szukali odpowiedzi i mogą znaleźć je gdzie indziej, chociażby w faszystwie – jak teraz w Polsce, chociaż to tylko moje zdanie, albo w komunizmie. Bo oni chcą mieć pracę i chcą normalnie żyć.

CZY MOŻEMY ZARYZYKOWAĆ STWIERDZENIE, ŻE WSZYSTKO, O CZYM PANI PISZE W KSIĄŻKACH, JEST PRAWDZIWE, DOPÓKI GOSPODARKA SIĘ KRĘCI? DOPÓKI LUDZIE MYŚLĄ O SOBIE NIE JAKO O TYCH, KTÓRYM SIĘ NIE UDAŁO, ALE JAKO O TYCH, KTÓRYM WKRÓTCE SIĘ UDA?

Kiedy gospodarka przestaje się kręcić, ludzie zaczynają szukać kozłów ofiarnych. Zaczynamy winić siebie nawzajem, stajemy się zawistni. Kiedy fala unosi wszystkie łodzie, ludzie mówią: mam mały domek, stabilne zatrudnienie, mogę wysłać swoje dzieci do dobrej szkoły. Może gdzieś tam żyje jakiś bogacz, ale to mnie nie obchodzi. Ale kiedy wzrost gospodarczy hamuje, zaczyna mnie to obchodzić. W związku z tym kluczowe jest, byśmy gospodarce pozwolili dalej się kręcić.

Deirdre N. McCloskey – amerykańska ekonomistka z Uniwersytetu Illinois w Chicago. Wśród jej zainteresowań oprócz ekonomii znajdują się także język angielski, komunikacja oraz historia. Połączyła je w pracach nad serią książek mających na celu wyjaśnienie, w jaki sposób w ciągu ostatnich dwustu lat doszło do radykalnego wzbogacenia się na świecie. W Polsce gościła na zaproszenie Forum Obywatelskiego Rozwoju.

FREE MARKET ROAD SHOW

20 MAJA 2016 ROKU ODBYŁA SIĘ W WARSZAWIE KOLEJNA, CZWARTA JUŻ EDYCJA FREE MARKET ROAD SHOW (FMRS). GŁÓWNYM ORGANIZATOREM KONFERENCJI W POLSCE BYŁO FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU (FOR), A CAŁY CYKL KONFERENCJI FMRS W EUROPIE ZORGANIZOWAŁO AUSTRIAN ECONOMICS CENTER WRAZ Z LOKALNYMI PARTNERAMI. KONFERENCJA, PODOBNIIE JAK W LATACH POPRZEDNICH, GOŚCIŁA W SZKOLE GŁÓWNEJ HANDLOWEJ W WARSZAWIE, A WYDARZENIE BYŁO CZĘŚCIĄ OBCHODÓW 110-LECIA SGH.

„EUROPE IN TIMES OF CHANGE JOBS, ENTREPRENEURSHIP, START-UPS, SHARING ECONOMY, AND THE EUROPEAN DEMOS”

MODERATOR BŁAŻEJ MODER – CZŁONEK RADY FOR

Jako pierwszy głos zabrał *John Chisholm* – CEO w John Chisholm Group, doświadczony amerykański przedsiębiorca z Doliny Krzemowej i autor książki „Unleash Your Inner Company”. W swoim wystąpieniu podkreślał ogromną nieprzewidywalność biznesu. Politycy powinni ograniczyć swoje interwencje na rynku. Sukces Doliny Krzemowej to sukces rozwoju organicznego, a nie centralnego planu budowy takiego miejsca. Zdaniem J. Chisholma tym, co sprawia, że trudniej prowadzi się biznes, są nadmierne regulacje prawne.

Na szkodliwą działalność rządów zwrócił również uwagę *Ron Manners* – dyrektor wykonawczy Mannwest Group i założyciel Mannkal Economic Education Foundation w Australii. Jego zdaniem zmiany wprowadzane przez polityków w celu poprawy sytuacji gospodarczej ich krajów opierają się przede wszystkim na zastępowaniu jednych przepisów innymi, zamiast ograniczaniu liczby regulacji.

Problem nadmiernych regulacji prawnych w biznesie pojawił się również w wypowiedzi kolejnego eksperta, *Marcina Nowackiego* – przedsiębiorcy, przedstawiciela Warsaw Enterprise Institute. Podkreślił szkodliwość wspierania przez państwo niektórych sektorów gospodarki. To w dużym stopniu ogranicza działanie w tych sektorach, a przede wszystkim blokuje rozwój konkurencji.

„FUTURE OF ECONOMIC GROWTH AND
RULE OF LAW IN POLAND”

MODERATOR MAREK TATAŁA – WICEPREZES ZARZĄDU FOR

Prof. Leszek Balcerowicz nawiązał do leksykalnego znaczenia polityki, na którą składają się system polityczny oraz zachowania w tym systemie. Elementy te nierozdzielnie związane są z politykami (z ang. policies), które mają wpływ na wyniki ekonomiczne państwa, w tym przede wszystkim na wzrost gospodarczy.

Odpowiedzią na słabnące siły napędzające wzrost polskiej gospodarki mogłaby być realizacja planu zawartego w raporcie FOR „Następne 25 lat. Jakie reformy musimy przeprowadzić, by dogonić Zachód?”. Najważniejsze punkty raportu omówił *Aleksander Łaszek* – wiceprezes FOR oraz główny autor tego opracowania. Jeśli mówimy o rządach prawa, to oddziałują one zwłaszcza na wydajność i inwestycje.

Ignacy Morawski – szef programu polityki publicznej i governance w WISE Europa, odniósł się do problemu w nieco szerszej, międzynarodowej perspektywie. Pomimo osłabienia rządów prawa w Polsce, wpływ tych zmian nie jest aż tak silny, jak możemy zaobserwować w Turcji czy Brazylii. Morawski podkreślił, że to, co zagraża rozwojowi polskiej gospodarki w długim okresie, to ryzyko dezintegracji Unii Europejskiej.

Roman Rewald – prawnik, partner w Weil, prezes Centrum Mediacji Lewiatan, podkreślił, że funkcją państwa jest właściwa polityka tworzenia prawa, aby wspierało ono konkurencję i wzrost gospodarczy. Jest to nierozdzielnie związane z ideą rządów prawa, które powinny wzmacniać atrakcyjność Polski dla inwestorów.

„DEATH AND TAXES, EU TAX HARMONIZATION VS. TAX COMPETITION, BEPS, FATCA, AND TAX HAVENS UNDER SIEGE”

MODERATOR AGATA STREMECKA – PREZES FOR

Prof. Deirdre N. McCloskey – ekonomistka z Uniwersytetu Illinois w Chicago, która przypomniała o historii kapitalizmu i fundamentalnym znaczeniu wolności. Podkreślała, że kapitalizm nie opiera się jedynie na inwestycjach w kapitał, chociaż te też są ważne. Kapitalizm to przede wszystkim innowacje, których źródłem są idee.

Richard Zundritsch z Austrian Economics Center mówił o koniecznych zmianach w polityce fiskalnej i podatkowej. Podkreślał ogromne zróżnicowanie stawek podatkowych na świecie. Skomplikowane systemy podatkowe i wysokie podatki szkodzą przedsiębiorczości i wzrostowi gospodarki.

Christopher Lingle z Uniwersytetu Francisco Marroquín. Ekspert podkreślał, że podatki są przede wszystkim elementem systemu redystrybucji. Chodzi o to, aby redystrybuować środki od jednej grupy, zazwyczaj bardziej zamożnej, do drugiej, często tej biedniejszej. Problemem jest to, że o tym, kto i jakie podatki będzie płacił, a także, jak wygląda redystrybucja, decydują wyłącznie politycy.

Piotr Dubno, ekspert Polskiej Rady Biznesu, przypomniał, że w tzw. Panama Papers widnieją nazwiska wielu polityków. A to oni sami ustalają wysokość podatków i represyjność systemu podatkowego, po czym ze swoimi pieniędzmi uciekają do rajów podatkowych, bo nie chcą podlegać prawu, które sami ustanowili. Ekspert podkreślił też, że kluczowym problemem jest skomplikowanie systemu podatkowego, w tym coraz bardziej zawile przepisy prawne i niejasne interpretacje.

Partnerami konferencji Free Market Road Show w Warszawie byli: SKN Spraw Zagranicznych SGH, SKN Ekonomicznej Analizy Prawa SGH, European Students for Liberty – Polska, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, Warsaw Enterprise Institute (WEI), Instytut Misesa, Stowarzyszenie KoLibert, Stowarzyszenie Libertariańskie, Fundacja Wolności i Przedsiębiorczości oraz strona Obiektywizm.pl. Dziękujemy też Szkole Głównej Handlowej za możliwość organizacji FMRS już po raz czwarty na terenie uczelni, a także Ambasadzie Austrii za organizację spotkania dla prelegentów z okazji Free Market Road Show w dniu poprzedzającym konferencję.

WARSAWA, 20–22 MAJA 2016

WIOSENNA SZKOŁA LESZKA BALCEROWICZA

20–22 MAJA 2016 R. ODBYŁA SIĘ XIV EDYCJA WIOSENNEJ SZKOŁY LESZKA BALCEROWICZA – TRZYDNIOWEGO SEMINARIUM DLA STUDENTÓW ZAINTERESOWANYCH ZAGADNIENIAMI WSPÓŁCZESNEJ GOSPODARKI.

Jury pod kierunkiem prof. Leszka Balcerowicza wybrało najlepsze prace:

- ➔ I miejsce – *Paulina Kuśnierz* – „Dlaczego państwo prawa jest ważne dla wzrostu gospodarczego?”
- ➔ II miejsce ex aequo – *Daniel Góra* – „Państwo prawa a wzrost gospodarczy” oraz *Piotr Kempniński* – „Wątpliwości wobec projektu wprowadzenia klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania”
- ➔ III miejsce – *Marek Szolc* – „Dlaczego państwo prawa jest ważne dla wzrostu gospodarczego?”

Ponadto 6 osób zostało nagrodzonych wyróżnieniami:

- ➔ *Olga Nowacka* – „Dlaczego państwo prawa jest ważne dla wzrostu gospodarczego? Analiza przypadku RPA”
- ➔ *Maciej Haberka* – „Państwowe spółki na giełdzie z punktu widzenia inwestora mniejszościowego. Czy państwo liczy się z interesem innych udziałowców?”
- ➔ *Maciej Orczyk* – „Miedziowy potentat w rządowym gorsecie”
- ➔ *Andrzej Przybył* – „Turcja pod rządami Recepta Tayyipa Erdoğan, czyli jak dryf ku autorytaryzmowi i ograniczanie praworządności szkodzą wzrostowi gospodarczemu”
- ➔ *Tomasz Wcisło* – „W matni podatku miedziowego”
- ➔ *Tomasz Salis* – „Państwowe spółki na giełdzie z punktu widzenia inwestora mniejszościowego – przykład PKO BP”

”

Szkoła Leszka Balcerowicza to jedyna taka okazja do spotkania znanych przedsiębiorców opowiadających o historii swoich firm i wybitnych ekonomistów przedstawiających perspektywę polskiej gospodarki. Szeroki zakres tematów seminarium – od sytuacji polskich mediów przez rewolucje ukraińskie po państwo prawa – sprawił, że udział w tym wydarzeniu mógł być dla każdego inspiracją do poszerzenia zainteresowań.

DANIEL GÓRA, UNIWERSYTET EKONOMICZNY W KRAKOWIE, WYDZIAŁ EKONOMII I STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH, KRAKÓW, II MIEJSCE WSLB

”

Szkoła Leszka Balcerowicza otwiera oczy. Dzięki interdyscyplinarnemu podejściu wszyscy uczestnicy mogą dowiedzieć się czegoś nowego z dziedzin, którymi zwykle się nie zajmują. To świetny „food for thought” i źródło inspiracji dla nowych inicjatyw.

MAREK SZOLC, UNIWERSYTET WARSZAWSKI, WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI, WARSZAWA (III MIEJSCE)

PRELEGENCI I WYKŁADY:

- ➔ *Michał Niemczycki*, Voda Naturalna – historia budowy globalnej marki premium z Polski
- ➔ *Jeremi Mordasewicz*, Porównanie rozwoju i funkcjonowania spółki z i bez udziału państwa
- ➔ *prof. Stanisław Gomulka*, Stabilność makroekonomiczna jako czynnik długofalowego wzrostu
- ➔ *Marek Rozkrut*, Szara strefa w Polsce – rola płatności bezgotówkowych w ograniczaniu luki podatkowej
- ➔ *Paweł Kowal*, Ukraińskie rewolucje
- ➔ *Jan Wróbel*, Media i politycy: tęsknota za układem
- ➔ *Aleksander Łaszek*, Następne 25 lat. Jakie reformy musimy przeprowadzić, by dogonić Zachód?
- ➔ *Waldemar Szwarczyński*, Marzenia, pasje, cele
- ➔ *Piotr Krupa*, Zarządzanie przez wartości
- ➔ *prof. Leszek Balcerowicz*, Wolność i gospodarka
- ➔ *książę Michael von Liechtenstein*, Rola państwa prawa

BLOG OBYWATELSKIEGO ROZWOJU

OD POCZĄTKU ROKU OPUBLIKOWALIŚMY 40 TEKSTÓW.

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU Z REDAKTOREM NACZELNYM BLOGA MARKIEM TATAŁĄ I PUBLIKACJII
PREZENTUJEMY FRAGMENTY OSTATNICH WPISÓW:

blogobywatelskiegorozwoju.pl

JESZCZE NIGDY TAK NIEWIELU NIE NAPSUŁO TAK WIELE, TAK SZYBKO

Zarówno przedstawiciele rządu, jak i opozycji przekrzykują się w studio, wychodząc z całkowicie mylnego założenia, że im głośniejsze i dobitniejsze wypowiedzi, im częściej przerywają interlokutorowi, im mocniej go zakrzyczą, tym ich racja będzie lepiej odebrana. Nic bardziej mylnego. Powstaje chaos informacyjny wywołujący dezinformację, a w rezultacie niechęć do polityki en bloc. W opracowaniu tym podjęto próbę uporządkowania poszczególnych spraw, a argumenty emocjonalne zastąpiono argumentami opartymi na faktach i konkretnych danych.

Dr Mariusz Szeib

NIE JESTEM CHŁOPEM PAŃSZCZYŃNIANYM – WYZNANIA FRANKOWICZA

Drogi Rządzie, nie, dziękuję za pomoc w spłacie mojego kredytu z pieniędzy moich znajomych, posiadających kredyty w złotówkach, którzy (i całkiem słusznie) będą na mnie krzywo patrzeć. Jeśli, Drogi Rządzie, chcesz mnie wesprzeć – stwórz mi warunki dla prowadzenia biznesu, dbaj o prawo, które pomoże inwestorom i naszej walucie, albo chociaż obniż podatki – niech będzie do poziomu chłopa pańszczyźnianego, któremu zabierano 30 procent. Mi, Drogi Rządzie, zabierasz znacznie więcej. I jeśli, Drogi Rządzie, będziesz miał następne pomysły na wspieranie mnie kolejnym programem, na który Cię nie stać, to wspomnij słowa Margaret Thatcher, że problem z socjalizmem polega na tym, że ostatecznie kończą ci się cudze pieniądze.

Agata Stremecka

KIEDY UNIA EUROPEJSKA BIERZE SIĘ DO WALKI Z BIUROKRACJĄ...

Dwunasta rocznica wejścia Polski do Unii Europejskiej jest dobrą okazją do opisanego zjawiska obserwowanego we Wspólnocie już w chwili, kiedy Polska

do niej przystępowała. Zjawisko, niestety niechlubne, polega na tym, że kiedy Unia Europejska zabiera się do zwalczania biurokracji, administracyjnych obciążeń powstaje jeszcze więcej. Przykładem jest strategia lizbońska realizowana w latach 2000–2010 oraz tegoroczna odpowiedź Brukseli na postulaty Wielkiej Brytanii.

Anna Patrycja Czepiel

USTAWA O ZAWODZIE PSYCHOLOGA. MNIJ KONKURENCJI DLA CZYJEGO DOBRA?

Grupa zawodowa psychologów nie jest pierwszą i na pewno nie ostatnią, która próbuje przekonać społeczeństwo, że akurat zawód wykonywany przez nią jest wyjątkowy, odpowiedzialny, jest zawodem zaufania publicznego i z tego powodu zasługuje na prawne restrykcje, które dostęp do tego zawodu ograniczą. Czy jednak ograniczanie konkurencji – posługując się ekonomicznym żargonem – sprzyja konsumentom, tj. klientom gabinetów oraz innym biorcom szeroko pojętych usług psychologicznych? Logika podpowiada, że niekoniecznie.

Paweł Jankowski

RADOMSKI POMNIK SAMORZĄDOWEJ MEGALOMANII

Lotnisko widmo, absurd ekonomiczny czy urzędnicze marnotrawstwo pieniędzy – to tylko część sformułowań używanych w debacie publicznej w odniesieniu do Portu Lotniczego Radom–Sadków. W ostatnich latach inwestycja radomskich samorządowców stała się wyśmiewanym w żartach synonimem niegospodarności i megalomanii urzędników. Po długich miesiącach posuchy, w połowie kwietnia 2016 roku, uruchomiono nowe połączenia lotnicze z Radomią. Czy ten kolejny rozdział w historii portu lotniczego okaże się motorem napędowym do rozwoju i odrabiania straconych pieniędzy, czy może, tak jak w poprzednich przypadkach, zakończy się

czy się totalną kląpą i przekonaniem radomskich urzędników, że kijem Wisły nie zawrócą?

Maciej Orczyk

12 ZŁOTYCH ZA GODZINĘ, CZYLI JAK ZWIĘKSZYĆ SZARĄ STREFĘ

Twórcą idei minimalnej pensji jest Adam Smith, który w swoim wiekopomnym dziele napisał, że „nawet najniższa kategoria zwykłych robotników powinna zarobić co najmniej dwa razy tyle, ile potrzebuje na własne utrzymanie, aby każdy był w stanie wychować dwoje dzieci”. Zgodnie z tą definicją obecna płaca minimalna jest niewystarczająca. Jednak stały wzrost płacy minimalnej w dłuższym okresie przyczynia się do wzrostu bezrobocia i likwidacji miejsc pracy.

Mateusz Wiatr

PLAN MORAWIECKIEGO PRZEBIJA PIERWSZĄ PIĘCIOLATKĘ GIERKA

W PRL-u, wedle oficjalnej propagandy, plany były systematycznie realizowane z wyprzedzeniem, przynajmniej rocznym. Ale np. w IV planie pięcioletnim (na lata 1971–1975) przekroczyło ono 2 lata. Plan Morawieckiego przebił jednak pierwszą pięciolatkę Gierka. Zasadnicze cele planu udało się zrealizować przed jego ogłoszeniem i to nawet 20 lat wcześniej. Pierwszym celem planu jest, aby w 2020 roku produkcja przemysłowa wzrosła silniej niż PKB. Tyle tylko, że w ostatnich dwudziestu latach tak było 15 razy, a w przemyśle przetwórczym 18 razy. W rezultacie, o ile PKB zwiększył się w latach 1996–2015 o 105%, o tyle produkcja przemysłowa o 156%, a produkcja w przemyśle przetwórczym o 260%. Polska, która u progu transformacji była krajem rolniczym (w rolnictwie pracowała 1/3 Polaków), przeszła industrializację. Przemysł odpowiada za 25% PKB w naszym kraju wobec 19% średnio w UE.

Andrzej Rzońca

RACHUNEK OD PAŃSTWA 2015

29 KWIEŚNIA FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU JUŻ PO RAZ PIĄTY PRZEDSTAWIŁO „RACHUNEK OD PAŃSTWA”, KTÓRY PRZYSTĘPNIE POKAZUJE STRUKTURĘ WYDATKÓW NASZEGO PAŃSTWA ZA 2015 R., W PRZELICZENIU NA JEDNEGO MIESZKAŃCA POLSKI. NASI WSPÓŁPRACOWNICY ZORGANIZOWALI AKCJĘ INFORMACYJNĄ I WRĘCZALI WYDRUKOWANE „RACHUNKI OD PAŃSTWA” PODATNIKOM, KTÓRZY TEGO DNIA ZAWITALI DO URZĘDÓW SKARBOWYCH W CAŁEJ POLSCE.

Rozliczając PIT, widzimy, ile podatku dochodowego musieliśmy zapłacić w 2015 roku. Warto się zastanowić, na co państwo polskie wydaje te pieniądze. Bo choć wielu polityków chętnie mówi o obniżeniu podatków, to mało jest chętnych, by dyskutować o obniżeniu wydatków, a są to dwie strony tego samego medalu. Według wstępnych szacunków w 2015 roku wydatki państwa wyniosły 749 mld zł, co bardziej obrazowo można przedstawić jako 20 103 zł na każdego mieszkańca Polski. Na co były przeznaczone te pieniądze w zeszłym roku, pokazuje piąta edycja rachunku od państwa przygotowanego przez Forum Obywatelskiego Rozwoju.

Wydatki sektora finansów publicznych to nie tylko wydatki rządu, ale także samorządów, NFZ, ZUS, KRUS i innych instytucji publicznych. Część instytucji nie zdążyła jeszcze opublikować sprawozdań za ubiegły rok, dlatego wyliczenia mają charakter szacunkowy – ich podstawowym celem jest pokazanie rzędu wielkości poszczególnych wydatków, dlatego też wszystkie pozycje zostały przeliczone na jednego mieszkańca.

Wszystkie powyższe wyliczenia dotyczą „przeciętnego” mieszkańca Polski. Jednak 24 659 zł to tylko średnia, w praktyce to osoby pracujące płacą zdecydowaną większość podatków

i finansują wydatki publiczne. Z myślą o nich FOR przygotowało stronę www.sprawdzpodatki.pl, gdzie podając swoją pensję netto oraz orientacyjne wydatki, każdy może sprawdzić, ile sam zapłacił podatków i składek i na co one zostały wydane.

Wbrew częstym opiniom, największe wydatki państwa nie były związane z administracją, ale z emeryturami i rentami. W 2015 roku państwo wydało na nie 6 153 zł, co stanowi prawie jedną trzecią całych wydatków publicznych. Powyższe wartości są wartościami netto i odpowiadają pieniądзом, które trafiają do rąk emerytów i rencistów. Faktyczne wydatki na renty i emerytury są wyższe, jednak 967 zł wraca niemal od razu do finansów publicznych w postaci składek NFZ i podatku PIT płaconego przez emerytów i rencistów.

Wydatki państwa są finansowane z naszych podatków. Dlatego rozmawiając o tym, że państwo powinno wydawać na coś więcej (np. na służbę zdrowia albo budowę autostrad), musimy od razu zastanawiać się, czy chcemy, by było to sfinansowane wyższymi podatkami, czy może ograniczeniem innych wydatków publicznych (których?). Tak samo proponując niższe podatki, należy od razu wskazywać, które wydatki powinny być obniżone.

Rachunek od państwa Rzeczpospolita Polska za wydatki

-----W ROKU 2015-----

Usługa	cena na 1 mieszkańca
Emerytury z ZUS	2 853
Emerytury z KRUS	331
Emerytury żołnierzy, policjantów i pozostałych służb mundurowych, sędziów i prokuratorów	374
Renty	1 016
Dodatki do rent i emerytur, dodatki pielęgnacyjne, zasiłki chorobowe, itp.	612
Składki NFZ i PIT emerytów i rencistów	967
Pomoc społeczna, wsparcie dla bezrobotnych	1 098
Ochrona zdrowia	2 327
Wojsko	803
Policja, straż pożarna, straż graniczna, BOR, ABW, AW i CBA (z budżetu państwa)	302
Sądy i więzienia	264
Przedszkola, podstawówki, gimnazja i szkoły średnie	1 602
Szkolnictwo wyższe	700
Administracja rządowa	340
Administracja samorządowa	461
Administracja ZUS, KRUS i NFZ	150
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	58
Drogi krajowe (GDDKiA)	320
Drogi i transport (samorzady)	955
Tory	142
Gospodarka mieszkaniowa	211
Ochrona środowiska	357
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo (bez środków UE)	186
Sport i wypoczynek	200
Kultura	321
Składka do budżetu UE	479
Inne	1 833
Koszt obsługi długu publicznego	841

RAZEM PLN

20 103

Łącznie wydatki publiczne w 2015 roku były o 8% wyższe od dochodów. W rezultacie dług publiczny w przeliczeniu na jednego mieszkańca wzrósł do poziomu 24 659 zł i był o 1 377 zł wyższy niż w 2014 roku.

Forum Obywatelskiego Rozwoju
www.DlugPubliczny.org.pl
[Facebook.com/LicznikDluguPublicznego](https://www.facebook.com/LicznikDluguPublicznego)

PUBLIKACJE FOR 1-2Q2016

21.01.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Obniżenie ratingu kolejnym sygnałem ostrzegawczym dla nowego rządu (Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski)

28.01.2016 – ANALIZA 1/2016:

Dodatkowy podatek od handlu – szkodliwy i nieuzasadniony (Marcin Zieliński, Aleksander Łaszek)

02.02.2016 – ANALIZA 2/2016:

Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania – powtarzanie zaklęć zamiast naprawy systemu (Dariusz Adamski)

05.02.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Wielka Brytania – odpowiedzi na często zadawane pytania (Rafał Trzeciakowski)

09.02.2016 – ANALIZA 3/2016:

Podatek bankowy – rząd szuka finansowania obietnic wyborczych (Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski)

15.02.2016 – ANALIZA 4/2016:

Retoryka PiS: więcej inwestycji i rozwoju. Praktyka PiS: mniej inwestycji i rozwoju (Rafał Trzeciakowski)

19.02.2016 – KOMENTARZ FOR:

Plan Morawieckiego przebija pierwszą pięciolatkę Gierka (Andrzej Rzońca)

23.02.2016 – ANALIZA 5/2016:

Rynki finansowe i agencje ratingowe ostrzegają przed polityką PiS (Rafał Trzeciakowski)

24.02.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Politycy chcą zahamować rozwój polskiego rolnictwa (Rafał Trzeciakowski)

25.02.2016 – RAPORT PRB:

Raport PRB „Wizerunek przedsiębiorcy” w Polsce (Aleksander Łaszek, Marek Tatała, Rafał Trzeciakowski)

29.02.2016 – ANALIZA 6/2016:

Trzy miesiące rządów PiS. Gospodarka: tendencje, ostrzeżenia, perspektywy (Aleksander Łaszek, Marek Tatała, Rafał Trzeciakowski)

03.03.2016 – ANALIZA 7/2016:

Zmiany w Prokuraturze: zamiast usprawnienia działania, pogorszenie sytuacji uczestników postępowania (Michał Magdziak)

18.03.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Przewalutowanie kredytów frankowych na koszt sektora bankowego uderzy w polską gospodarkę (Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski)

31.03.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Indeks Państwowego Paternalizmu w UE w 2015 – Polska w środku stawki (Marek Tatała)

05.04.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Czas na „dobrą zmianę” w przemyśle stoczniowym. Rząd chce reanimować zdrowego pacjenta (Dariusz Adamski)

11.04.2016 – FOR OSTRZEGA (NR 70):

Rząd zamierza podporządkować fundusze UE pod „Plan Morawieckiego” (Anna Czepiel)

14.04.2016 – FOR OSTRZEGA (NR 70):

Rząd cofnął reformę procedury karnej i otworzył służbom furtkę do omijania prawa (Michał Magdziak)

15.04.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Srebrny jubileusz Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie – sukces i ryzyko utraty dorobku 25 lat (Tomasz Bardziłowski)

28.04.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Aktualizacja planu konwergencji: finanse publiczne na granicy, pomimo optymistycznych założeń wzrostu gospodarki (Rafał Trzeciakowski)

12.05.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Komentarz do audytu rządów PO-PSL w latach 2007–2015 (Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, Tomasz Drózdź)

14.05.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Komentarz FOR do obniżenia perspektywy ratingu Polski przez Moody's (Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski)

18.05.2016 – KOMUNIKAT FOR:

PiS przywraca monopole. Uderzenie w sektor prywatny (Rafał Trzeciakowski)

31.05.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Czy warto się martwić pogarszającymi wskaźnikami Polski? (Rafał Trzeciakowski)

02.06.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Wzrost w I kwartale, czyli poważna korekta bezwzględnie potrzebna (Andrzej Rzońca)

03.06.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Podatek od sprzedaży detalicznej: co się zmieniło? (Marcin Zieliński)

09.06.2016 – ANALIZA 8/2016:

Wciąż za dużo państwa w polskiej gospodarce (Rafał Trzeciakowski)

15.06.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Płaca minimalna: Rząd szkodzi gospodarce, nie pomagając najbiedniejszym (Rafał Trzeciakowski)

20.06.2016 – KOMUNIKAT FOR:

Antyobywatelskie i antywolnościowe rozwiązania autorstwa PiS w tzw. ustawie antyterrorystycznej (Karolina Wąsowska, współpraca: Marek Tatała)

KONKURS NA KOMIKSY EKONOMICZNE

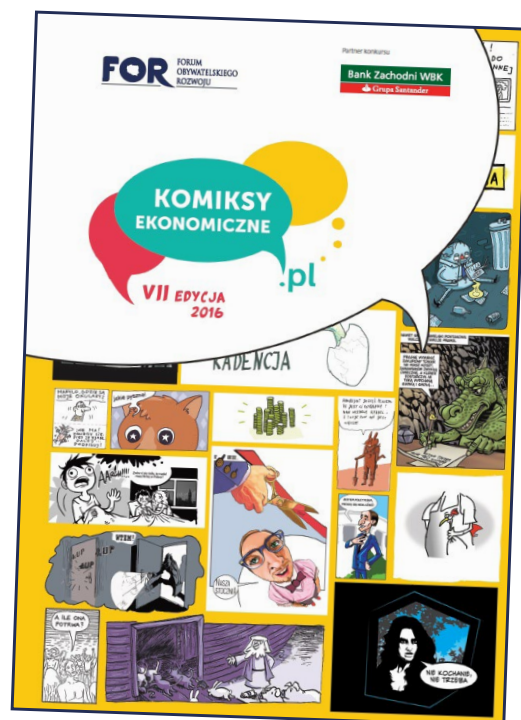
ZAKOŃCZYŁA SIĘ VII EDYCJA PROJEKTU. W KONKURSIE WZIĘŁA UDZIAŁ REKORDOWA LICZBA RYSOWNIKÓW – **175 OSÓB** – DWUKROTNI WIĘCEJ NIŻ W 2015 R. DOTARLIŚMY Z KOMIKSAMI DO **PONAD 1200 SZKÓŁ**. ODBYŁO SIĘ **60 LEKCJI** REALIZOWANYCH PRZEZ FOR W CAŁEJ POLSCE. W KONFERENCJI DLA NAUCZYCIELI „PO CO NAM TA EKONOMIA, CZYLI JAK SKUTECZNIE JEJ UCZYĆ” WZIĘŁO UDZIAŁ **150 NAUCZYCIELI** Z CAŁEJ POLSKI.

Tematami kolejnej, VIII edycji, są:

- ➔ Odejdź od okienka – bankowość mobilna i jej możliwości.
- ➔ Komputer a praca, czy to się opłaca? – cyfryzacja a mit bezrobocia.
- ➔ Od gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej – o sukcesie Polski po 1989 r.
 - ➔ Akcja–reakcja – jak giełda zmienia pieniądze inwestorów w realne inwestycje?

Termin nadsyłania prac mija 31 sierpnia 2016 r.
Szczegóły na www.komiksyekonomiczne.pl

Partnerem projektu jest
Bank Zachodni WBK

JUŻ WKRÓTCE W FOR, MIĘDZY INNYMI:

LEPSZE PODATKI

Badania ankietowe przedsiębiorców sugerują, że główną przyczyną niskich inwestycji w Polsce jest skomplikowany i – w rezultacie – niestabilny system podatkowy, co stanowi fragment szerszego problemu zmienności oraz niskiej jakości prawa w Polsce. Na przełomie września i października FOR proponuje raport dotyczący usprawnienia systemu podatkowego w Polsce.

ILE KOSZTUJĄ NAS ZATORY PŁATNICZE?

FOR przeprowadzi własne badania, aby ustalić skalę i natężenie zjawiska w Polsce na tle innych krajów. Celem analizy jest też pokazanie, jak przedsiębiorstwa zabezpieczają się przed ryzykiem zatorów płatniczych i jakie ma to konsekwencje dla ich rozwoju, a co za tym idzie – wzrostu gospodarczego.

ILE ZAPŁACI KOWALSKI ZA POLITYCZNĄ KRUCJATĘ PRZECIWKO SEKTOROWI FINANSOWEMU?

Pokazanie roli sektora finansowego we wspieraniu wzrostu gospodarczego, a w konsekwencji także poziomu życia. Benchmarking polskiej giełdy oraz sektora bankowego na tle państw regionu oraz państw o podobnym poziomie rozwoju do Polski według schematu Banku Światowego 4*2.

CZY PŁACE W POLSCE SĄ ZA NISKIE?

Wysokość płac w Polsce jest tematem, wokół którego narosło wiele mitów i nieporozumień. Szczególnie niebezpieczne są twierdzenia, że niskie płace szkodzą rozwojowi Polski – w domyśle administracyjne podniesienie płac przyspieszy wzrost. Dlatego uważamy za szczególnie ważne, by pokazać związek między płacami a produktywnością pracy, łącznie z pokazaniem konsekwencji sytuacji, gdy płace rosną szybko.

CZY NASZE SZKOLNICTWO JEST NIEDOPASOWANE DO RZECZYWISTOŚCI?

Raport na temat niedopasowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy oraz przyszłość szkolnictwa zawodowego. Przedsiębiorcy dość regularnie zgłaszają problemy z naborem odpowiednio wykwalifikowanych pracowników. Pierwszym celem analizy jest określenie faktycznej skali problemu. Kolejnym krokiem będzie opisanie doświadczeń niemieckich i opracowanie konkretnych rekomendacji dla Polski.

EGZEKWOWANIE PRAWA I GOSPODARKA

Analiza porównawcza krajów regionu pokazuje, że w ostatnich 25 latach polska gospodarka osiągnęła olbrzymi sukces, jeśli cho-

dzi o tempo wzrostu. Przez ponad dwie dekady nasz kraj rozwijał się w tempie przekraczającym średnio 4% rocznie, szybciej niż inne kraje Europy Środkowej. Obszarem, w którym tempo zmian było znacznie wolniejsze niż w gospodarce, był wymiar sprawiedliwości. Celem raportu jest pokazanie, że państwo prawa jest kluczowe dla rozwoju demokracji oraz wzrostu gospodarczego.

INNE:

Konkurs na Komiks Ekonomiczny – do 31 sierpnia można nadsyłać prace na Komiks Ekonomiczny. W tym roku planujemy objąć projektem wszystkie szkoły ponadpodstawowe w Polsce.

Jesienna Szkoła Leszka Balcerowicza – w październiku zapraszamy studentów do napisania eseju i spędzenia trzech dni z przedsiębiorcami, ekonomistami i dziennikarzami w ramach kolejnego cyklu szkoły.

Publikacja książki Wolfganga Koydla „Możesz być bogaty. Czyli jak Szwajcarzy osiągnęli sukces” – fascynujący obraz tego niewielkiego kraju w ramach cyklu „FOR Poleca”.

Spotkania z Tomem Palmerem – na zaproszenie FOR przyjeżdża do Polski amerykański publicysta – autor takich książek jak „Czy kapitalizm jest moralny?”, „Peace, love and liberty”. W październiku zapraszamy na wykłady otwarte.

JAK MOŻESZ NAM POMÓC CHRONIĆ WOLNOŚĆ ORAZ PROMOWAĆ PRAWDĘ I ZDROWY ROZSĄDEK W DYSKURSIE PUBLICZNYM?

- Dołącz do naszego zespołu badawczego. Zostań autorem naszych publikacji i *ekspertem FOR*.
- Zachęć znajomych i Twoich *partnerów biznesowych* do wsparcia.
- Zostań naszym wolontariuszem. Zorganizuj z nami *wydarzenie w Twoim mieście*.
- Polub nas na *Facebooku* i *Twitterze*. Zapisz się do *newslettera*. Oglądaj nas na *YouTube*.
- *Zostań darczyńcą FOR*. Wspieraj nasze projekty. Przekaż darowiznę na konto Fundacji.
- Nr konta FOR (PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629.

FOR FORUM
OBYWATELSKIEGO
ROZWOJU

ul. Ignacego Krasickiego 9A
02-628 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11
tel. +48 726 621 240

e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl
twitter.com/FundacjaFOR
facebook.com/FundacjaFOR
youtube.com/FundacjaFOR